

Provinciale Energiediensten Maatschappij

Technische informatiebijeenkomst
Provinciale Staten - 6 september 2024

Even voorstellen

Gastheer/technisch voorzitter

Programmamanager Energie

Cluster Financiën

Afvaardiging programmateam Energie

provincie limburg

Programma

1. Toelichting op de stappen van de PEM – Programmamanager Energie
2. Toelichting op de voorverkenning PEM 2023-2024 – Cluster Financiën
3. Afsluiting en vervolg, vragen

Toelichting op de stappen van de PEM

1

Programmamanager Energie

Coalitieakkoord

„Een Provinciale Energiemaatschappij die **bestaande provinciale activiteiten bundelt** en gericht is op het **verbinden van kennis en uitvoeringskracht** van onze partners om de **energietransitie** de komende jaren in goede banen te leiden. We onderzoeken de precieze uitwerking en bezien de mogelijkheden om **binnen huidige wet- en regelgeving** de **samenwerking** op te zoeken met en voort te bouwen op reeds bestaande initiatieven. “

Beleidskader Nieuwe Energie en Schoon Leefmilieu

In 2025 Statenbesluit
oprichting van de Provinciale Energie Maatschappij

Plan van aanpak Provinciale Energie Maatschappij

- warmtenetten
- duurzame elektriciteit (o.a. kleinschalig zon- op dak)
- verduurzaming Gebouwde Omgeving

Relevante bewegingen

Klimaatverandering

(Geo)politiek

Europese richtlijnen

Energiewet

Wet collectieve warmte

Zeggenschap (rolveranderingen)

Betaalbare energie voor iedereen

provincie limburg

**VERANDERING VAN HET
ENERGIESYSTEEM VRAAGT VOOR EEN
NIEUWE AANPAK**

- *Decentraal*
- *Lokaal eigendom*
- *Slimme lokale
netwerken/energiegemeenschappen*

Divers palet
aan opties
mogelijk
vanuit
provinciaal
perspectief

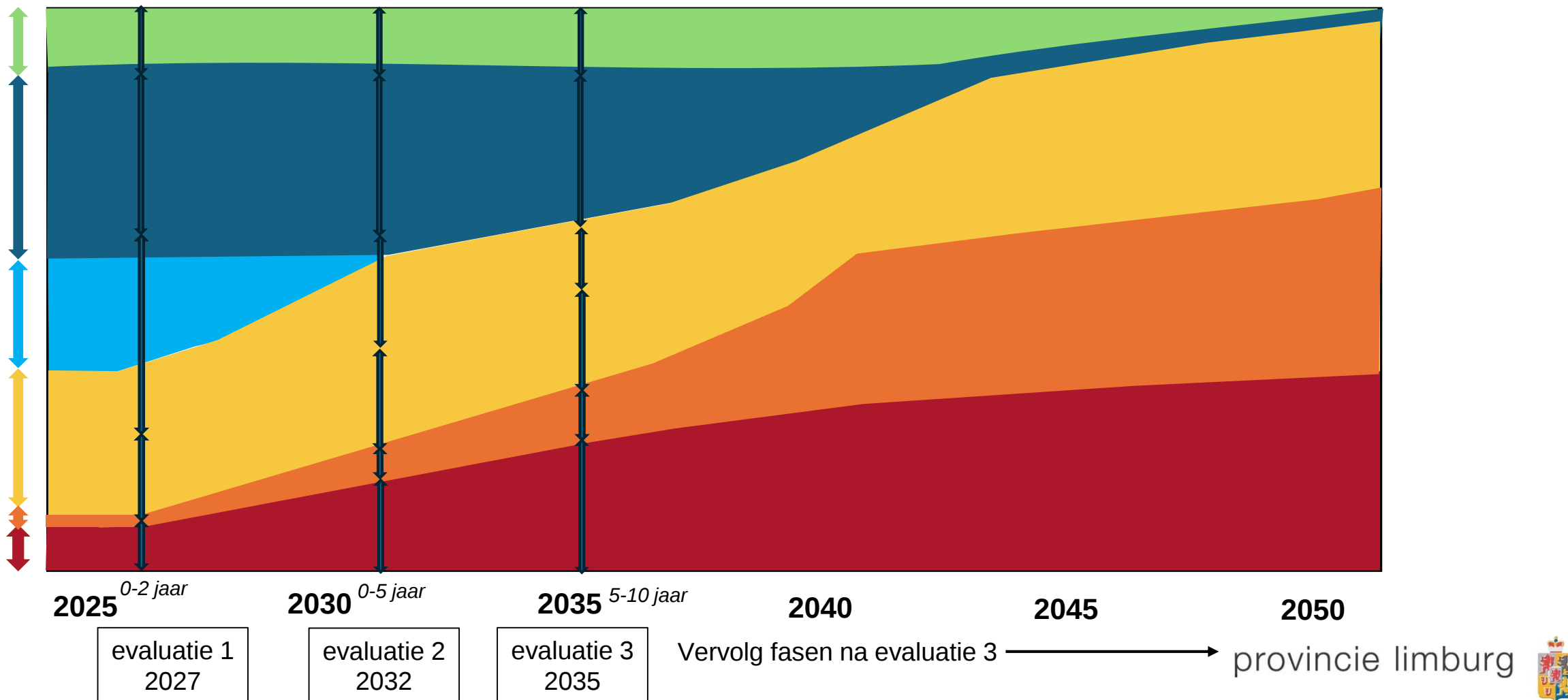
Focus op
doelstelling
PEM en
bundelen
activiteiten

provincie limburg

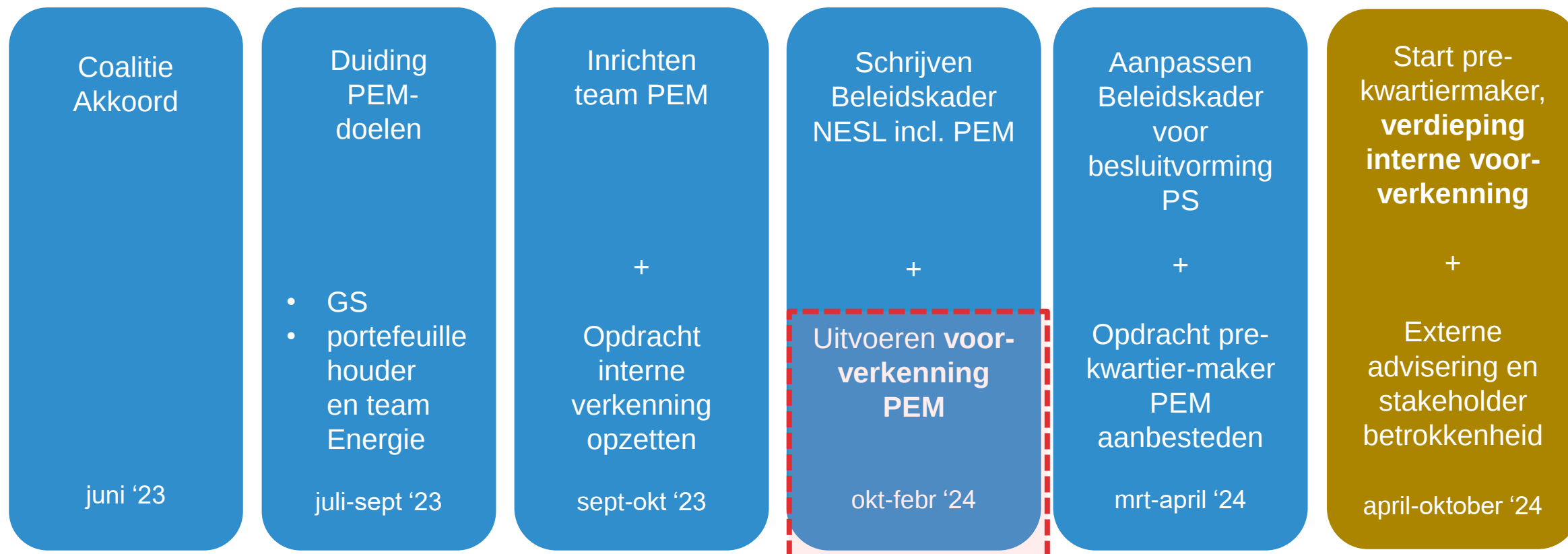

PEM: korte en lange termijn ontwikkelperspectief

PS bepalen beleidsfocus en ontwikkeling met periodieke evaluatiemomenten

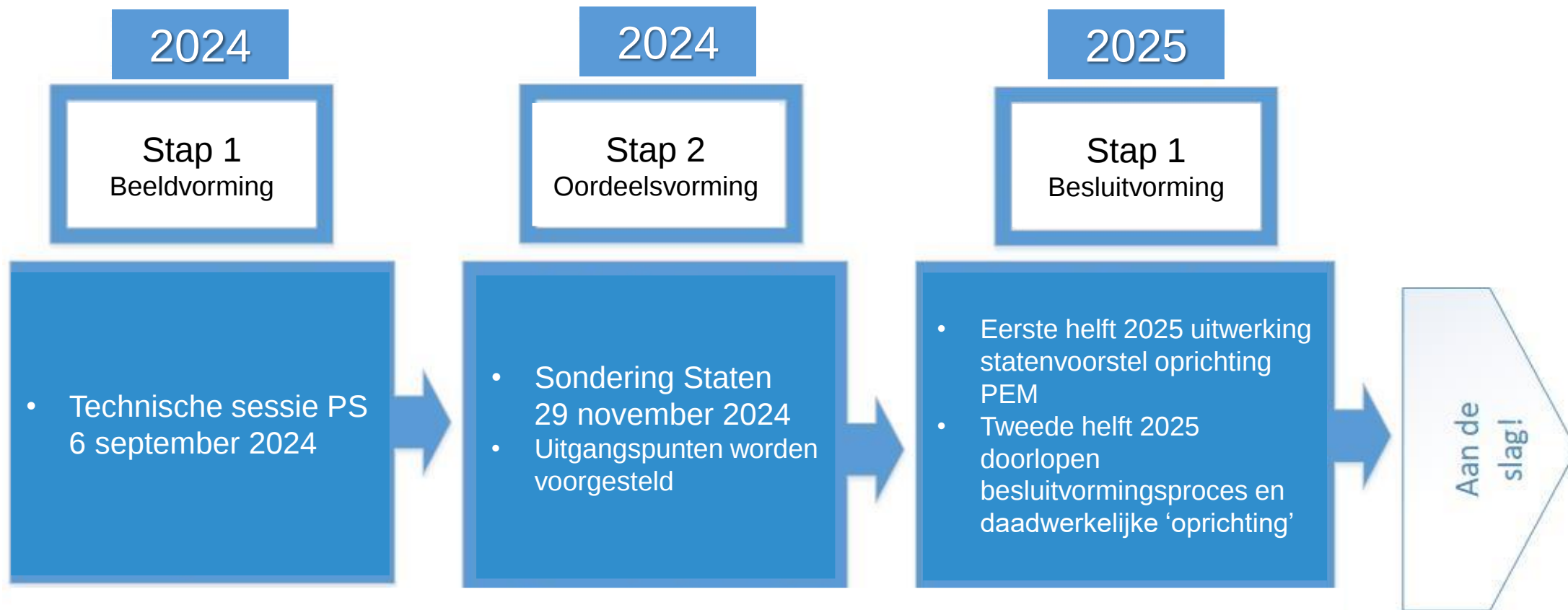

Processtappen en planning tot nu

Hoe nemen we Provinciale Staten mee in het proces?

Stappen totstandkoming PEM 2024 - 2025

provincie limburg

Besluitvormingsproces 2025

Provinciale Energiediensten Maatschappij

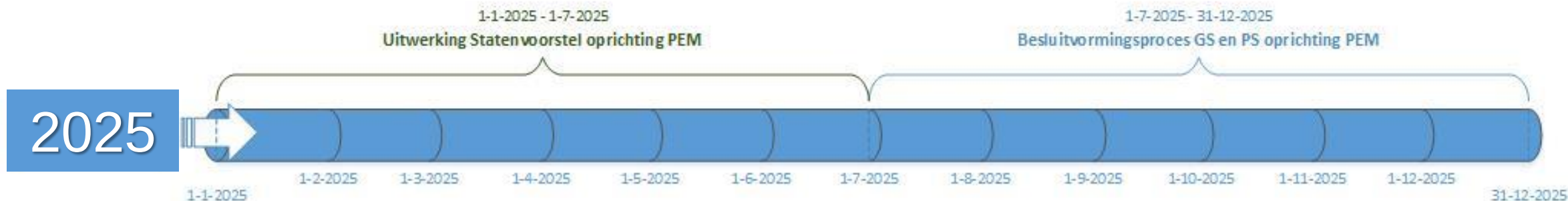
Planning totstandkoming en besluitvorming – Besluitvormingsproces

Een vehikel als de PEM moet voldoen aan:

- ✓ SIS 3.0
- ✓ Financiële verordening
- ✓ Aanbevelingen ZRK inzake deelnemingen

Uitwerking na sondering Scie:

- ☐ Governance
- ☐ Financiering
- ☐ Inhoudelijke verdieping keuze diensten PEM
- ☐ Risicobeheersing
- ☐ Randvoorwaarden invullen

Afbakening PEM

- Wet- en regelgeving zijn uitgangspunt
 - Splitsingswet ('Wet onafhankelijk netbeheer' WON 2006)
 - Energiewet (2025)
 - Warmtewet ('Wet collectieve warmte' Wcw 2025)
- Vanaf 2026 in uitvoering met pilots in het werkveld of business cases.
- Niet in scope:
 - Investeren in kernenergie/SMR's (Coalitieakkoord)
 - Investeren in waterstof (Coalitieakkoord)
- Wel in scope:
 - Toelichting opties uit interne verkenning door Paul Sluijter

Toelichting op de voorverkenning PEM 2023-2024

2

Cluster Financiën

Voorverkenning PEM

Inhoudsopgave

1. Introductie
2. PEM doelen
3. Vooronderzoek
4. Uitkomsten
5. Reflectie

Bijlagen

provincie limburg

Hoofdvraag

“ Hoe kan de PEM een effectieve bijdrage leveren aan de energietransitie? “

Subvragen

- ✓ *Zijn er onwenselijk dynamieken in de energiemarkt die overheidsinterventie vragen?*
- ✓ *Valt dit binnen bereik van de Provincie, ligt er een Provinciale rol?*
- ✓ *Welke product of dienstverlening levert de PEM?*
- ✓ *Is hier een financieel duurzaam bedrijfsmodel aan te koppelen?*

INTRODUCTIE

Ambtelijke voorverkenning op basis van een gestructureerde aanpak

- Doelen en uitgangspunten voor de PEM opgesteld
- Eigen onderzoek *Hoe werkt de markt? Wie doet wat en waarom? En... wat gaat er mis?*
- Gesprekken met externe partijen en inhoudsdeskundigen*
- Mogelijke opties in kaart gebracht
- Beoordelingscriteria gedefinieerd
- Ambtelijke eerste evaluatie

**o.a. Gemeenten, Provincies, Enexis/Enpuls, REScoop-Limburg, REKS Noord-Brabant, Woonpas*

PEM DOELEN

... uit het coalitieakkoord en het beleidskader Nieuwe Energie.

- ✓ **Energiearmoede tegengaan** (de energierekening)
- ✓ **Energietransitie versnellen**
- ✓ **Lokaal en sociaal eigendom stimuleren**

En...

- ✓ Duurzame energie bereikbaar voor elke Limburger
- ✓ Regionale samenwerking borgen
- ✓ Lokaal opgewekte energie opwekken lokaal benutten
- ✓ Netcongestie tegengaan
- ✓ Eventuele winst komt ten goede aan de Limburgers

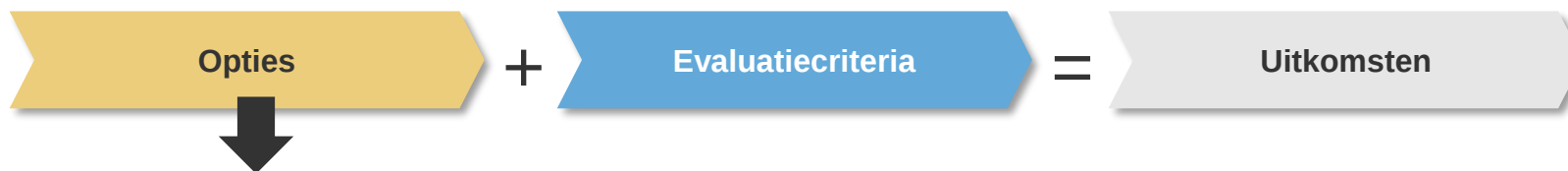
GESPREKKEN MET EXTERNE PARTIJEN

Wat hebben we opgehaald uit de gesprekken tot februari?

- Meerdere partijen zitten nog in oriëntatiefase, vinden dynamiek complex, zoeken naar passende rol
- Er is ruimte voor een faciliterende, coördinerende Provinciale rol maar keuzevrijheid belangrijk
- Richting-keuze door partijen is divers (zelflevering, stimuleren energievoöperaties, warmtenetten, etc.)
- Meeste instrumenten zijn nog in ontwikkeling / weinig volledig operationeel

VOORVERKENNING (OPTIES)

11 onderscheidende opties geïdentificeerd ter evaluatie (in willekeurige volgorde):

- 1 Faciliterend advies
- 2 Gebouw-gebonden regeling
- 3 Rentesubsidie verduurzamingslening
- 4 5 6 Energiegemeenschap (3 varianten op basis van verschillende Provinciale rolinvulling)
- 7 Regionaal warmtenet *
- 8 Uitbesteden
- 9 Energy hubs
- 10 Administratief handelen (gezamenlijke inkoop)
- 11 Zelflevering

Zie bijlage 1 voor
een toelichting
per instrument

*Mijnwater en WZL zijn bestaande initiatieven met een eigen scope, dynamiek, tijdpad en financiering en vallen niet in de scope van de beoordeling. Een regionaal warmtenet is hier beoordeeld als ware het een nieuw PEM project.

BESCHRIJVING OPTIES (GENERIEKE TYPERING)

Arrangement	Gericht op	Opwek energie	Provincie Aandeelhouder of lid	Focus op samenwerking met derden	Burgers zijn direct stakeholder	Gemeenten zijn directe stakeholder	Provincie heeft lead rol	Vorm financiering *	Eigendom **
Administratief handelen	Inkoopvoordelen realiseren	Nee	Mogelijk	Nee	Mogelijk	Ja	Ja	nvt	Publiek
Energiegemeenschap (bottom-up faciliterende overheid)	Faciliteren realisatie energiegemeenschap	Ja	Nee	Ja	Ja	Mogelijk	Nee	nvt	Lokaal en markt
Energiegemeenschap (bottom-up met gesubsidieerde participatie)	Faciliteren realisatie en participatie	Ja	Ja	Ja	Ja	Mogelijk	Ja	Kapitaal en/of lening	Publiek, lokaal en markt
Energiegemeenschap (top down sturende overheid)	Realisatie energiegemeenschap	Ja	Ja	Ja	Ja	Mogelijk	Ja	Kapitaal en/of lening	Publiek en lokaal
Energy hubs	Organiseren en realiseren van energy hubs	Ja	Ja	Ja	Mogelijk	Ja	Mogelijk	Kapitaal en/of lening	Markt en publiek
Faciliterend - Advies	Centraal punt voor advies en regie, verlagen rekening en verbruik	Nee	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Subsidie	nvt
Gebouwgebonden regeling	Zon op dak + isolatie mogelijk maken zonder lening huishoudens	Mogelijk	Mogelijk	Ja	Ja	Ja	Ja	Kapitaal en/of lening	Lokaal
Regionaal warmtenet	Verduurzamen energieverbruik	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Kapitaal en/of lening	Publiek en Markt
Rentesubsidie verduurzamingslening	Verlagen energierekening huishoudens	Nee	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Subsidie	nvt
Uitbesteden	Divers, via externe opdrachten	Mogelijk	Mogelijk	Mogelijk	Mogelijk	Mogelijk	Ja	Subsidie	nvt
Zelflevering	Eigen opwek en (interne) levering	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee	Ja	Kapitaal	Publiek

* Subsidie, lening en/of aandelenkapitaal

** Lokaal (particulier), publiek en/of markt(partijen)

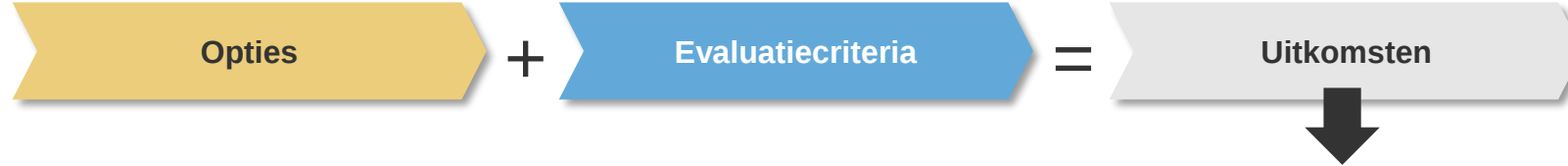
VOORVERKENNING (CRITERIA)

Disclaimer

- Middel om tot uniform evaluatiekader te komen met verschillende perspectieven (uitdrukkelijk geen wetenschappelijk toetsingskader).
- Iedere beoordeling blijft subjectief met verschillen in interpretatie m.b.t. de criteria.
- Hoger gewicht toekennen aan een ieder criterium kan tot andere rangschikking leiden.

VOORVERKENNING (UITKOMSTEN)

Optie	Aansluiting op PEM doelen	Impact voor de burger	Financierbaarheid en SIS 3.0	Haalbaarheid korte termijn doelstellingen	Complementair met bestaande programma's	Risico's en kansen
Gebouwgebonden regeling						
Faciliterend - Advies						
Energiegemeenschap (bottom-up met gesubsidieerde participatie)						
Energiegemeenschap (top down sturende overheid)						
Regionaal warmtenet						
Zelflevering						
Energiegemeenschap (bottom-up faciliterende overheid)						
Rentesubsidie verduurzamingslening						
Energy hubs						
Uitbesteden						
Administratief handelen						

- **Uitkomsten van de verkenning zijn richtinggevend, niet bepalend.** Weging criteria is een politieke afweging
- Overwegend 'groen' → gebouwgebonden regeling, energiegemeenschappen, warmtenet en faciliterend advies
- Inschatting dat faciliterend advies als losstaand instrument niet effectief zal zijn maar wel in combinatie met andere optie(s)
- Instrumenten sluiten elkaar onderling niet uit. Slimme combinaties zijn mogelijk. Dit vergt maatwerk.

REFLECTIE

- Toegevoegde waarde voorverkenning: met inzicht in externe speelveld en belangen, netwerkverbreding, kennis → een integrale afweging, onderbouwd op basis van zes onderscheidende evaluatiecriteria.
- Gefragmenteerd, complex speelveld + veel dynamiek in wetgeving en beleid (landelijk en lokaal).
- Oerwoud aan opties / instrumenten, met impact op korte en/of lange termijn.
- Maar ook... beperkte mogelijkheden grootschalige opwek (beperkingen wind, zon op land) en netcongestie.
- Bevindingen vormen input voor proces om de 11 opties te trechteren in de verdiepingsfase.
- 2 belangrijke randvoorwaarden voor een **effectieve** PEM:
 1. Bij interventies moet het Publiek belang evident aanwezig zijn → marktfalen (NB: de energiemarkt is geliberaliseerd);
 2. Duidelijke rolkeuze door de Provincie met extern draagvlak bij stakeholders (Gemeenten, inwoners, Rijk, netbeheerders, marktpartijen en lokale initiatiefnemers).

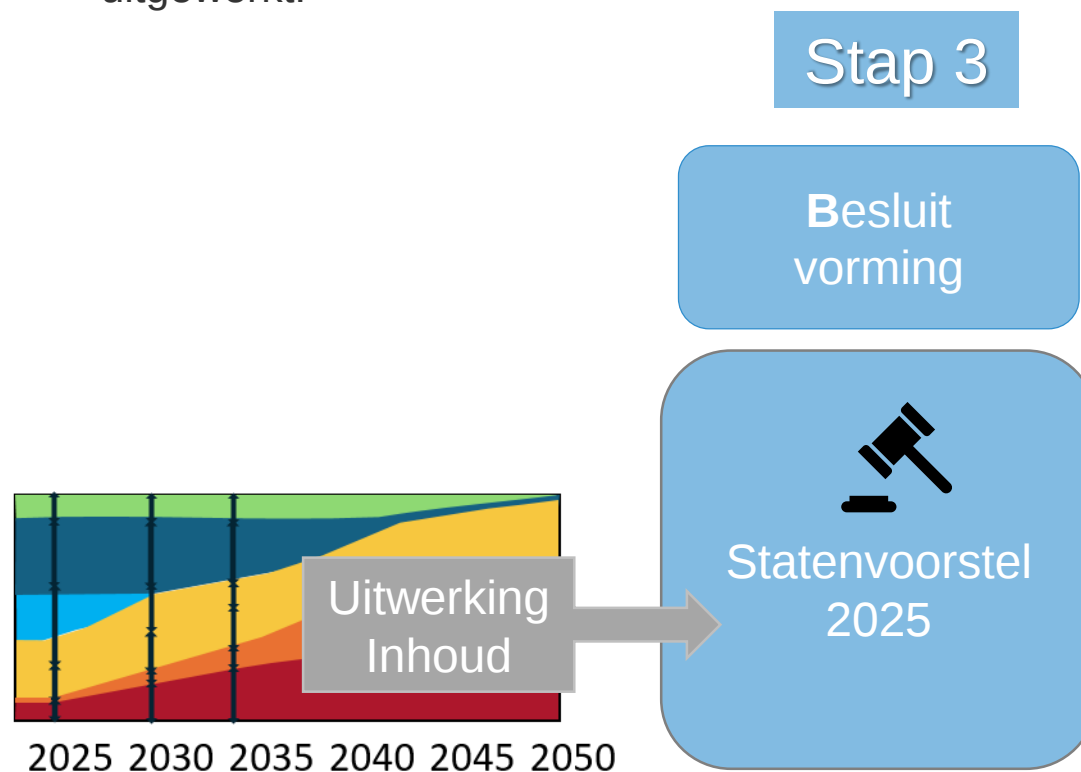
Afsluiting en
vervolg

3

Programmamanager Energie

Visie en (BOB)proces

- Door slimme combinaties kan de PEM een unieke “**Limburgse propositie**” maken, gericht op de Limburgse doelen en behoeften → wordt in sonderend stuk nader uitgewerkt.

provincie limburg

Vragen?

Wij zijn ook na deze sessie beschikbaar om uw vragen te beantwoorden of een nadere toelichting te geven.

Dank voor uw aandacht!

provincie limburg

Bijlagen

1. Beschrijving opties
2. Beschrijving criteria

BIJLAGE 1 - Beschrijving opties (1|2)

Type	Beschrijving
Uitbesteden	De overheid betaalt en de markt voert uit. Een verduurzamingsopdracht wordt in de markt gezet middels een tender. Naast het voldoen aan ruimtelijke principes worden maatschappelijke aspecten meegewogen middels een puntensystematiek (bijv. procesparticipatie, financiële participatie en zeggenschap). De hoogst scorende initiatieven komen in aanmerking voor planologische medewerking, met als doel lokaal eigenaarschap en draagvlak te bevorderen.
Administratief handelen	Handelen in een administratieve rol op de energiemarkt door de in- en verkoop resp. wederverkoop van (groene) energie via een lokaal energiebedrijf. Op deze manier kunnen bijv. inkoopvoordelen verkregen worden die ten gunste komen van de leden van de coöperatie resp. een maatschappelijke bestemming krijgen. Dit betreft geen eigen opwek van energie.
Zelflevering	Lokaal energiesysteem voor decentrale overheden (AGEM model). Eigen opwek tegen de kostprijs, tegen eigen voorwaarden en tegen kostprijs. Tekorten/overschotten kopen/verkopten op de EPEX SP. Zelflevering biedt lokale en regionale overheden de vrijheid en flexibiliteit om zelf te bepalen waar ze energie inkopen. Mogelijk om 100% groene energie in te kopen van projecten of producenten uit eigen gemeente.
Energiegemeenschap (top down sturende overheid)	Samen produceren en leveren (top-down), lokaal en in coöperatief verband. Productie en levering, vaak ontwikkeld in een BV, daarna georganiseerd in een coöperatieve vereniging. De overheid financiert, heeft het initiatief en zeggenschap (>50% tot 100%). Tussen maatschappelijke partners (overheden, inwoners en bedrijven) wordt intensief samengewerkt in een coöperatieve setting met het doel om samen de benodigde expertise, diensten en systemen te ontwikkelen en onderhouden. Aanvullend energie inkopen om in het totale patroon van de energievraag te voldoen. De energie wordt tegen een stabiele kostprijs-plus aan regionale afnemers (particulieren en bedrijven) geleverd.
Energiegemeenschap (bottom-up faciliterende overheid)	Merendeel van de traditionele energiecoöperaties. Initiatief bij lokale bewoners en ondernemers. Geen of beperkte directe betrokkenheid van provincie of gemeenten. Productie en levering, vaak ontwikkeld in een BV, daarna georganiseerd in een coöperatieve vereniging. Tussen maatschappelijke partners (overheden, inwoners en bedrijven) wordt intensief samengewerkt in een coöperatieve setting met het doel om samen de benodigde expertise, diensten en systemen te ontwikkelen en onderhouden. Financiering met eigen middelen van vermogende particulieren en marktfinanciering. Aanvullend energie inkopen om in het totale patroon van de energievraag te voldoen. De energie wordt tegen een stabiele kostprijs-plus aan regionale afnemers (particulieren en bedrijven) geleverd.
Energiegemeenschap (bottom-up met gesubsidieerde participatie)	Idem bottom-up maar met financiële bijdrage van een overheid zonder dat deze overwegende zeggenschap heeft. Ook burgers hebben als lid een stem in de energie coöperatie. Levering aan particulieren.

BIJLAGE 1 - Beschrijving opties (2|2)

Type	Beschrijving
Regionaal warmtenet	Het oprichten van een regionaal warmtebedrijf met als doel de realisatie van een warmtenet op regionaal niveau waarbij in aansluiting op de Wcw meer dan de helft in publieke handen is. De vormgeving is afhankelijk van het project (bijv. hoog of laag temperatuur; restwarmte type; omvang; aandeelhouderschap). Voorbeelden van bestaande initiatieven met een provinciale rol zijn Mijnwater en Warmtenet Zuid Limburg (WZL)
Rentesubsidie verduurzamingslening	Het verstrekken van een 'korting' op bestaande verduurzamingsleningen (zoals bijv. Energiebespaarlening warmtefonds) voor inwoners van Limburg. Dit heeft de vorm van een niet-revolverend budget, met subsidie als instrument. Dit betreft geen eigen verduurzamingslening van de Provincie, zoals de beëindigde regeling Duurzaam Thuis.
Gebouwgebonden regeling (financiering)	Een lening voor verduurzaming waarbij deze gekoppeld is aan de woning en niet aan de woningeigenaar en/of bewoner. Er bestaan mogelijke varianten voor particuliere woningeigenaren en VvE's. Afbetaling van de lening verloopt 'indirect' via bijv. belastingen of servicekosten. Momenteel is gebouw gebonden financiering strikt genomen niet toegestaan onder de Wet financieel toezicht. De markt werkt aan alternatieven met vergelijkbare (product)kenmerken. Het Rijk heeft een wetswijziging in voorbereiding die gebouwgebonden financiering mogelijk moet maken voor verduurzaming van de eigen woning (zie ook de aangenomen motie van kamerlid Paternotte 'over de mogelijkheid tot gebouwgebonden financiering van woningen versnellen' d.d. april 2024).
Faciliterend - Advies	Een ondersteunende of faciliterende rol aannemen met als doel ontzorging en versnelling van de energietransitie. Dit kan variëren van informatiepunt met mogelijkheden voor advies tot intensievere trajecten voor ontzorging en bewustwording. Ook kunnen verschillende varianten onder één koepel worden neergezet of kan dit gecombineerd worden met een subsidie instrument (bijv. subsidiering van energieadviezen).
Energy hubs	Energy hubs zijn een geïntegreerde, lokale energienetwerken en koppelen producenten direct aan de afnemers. Een slimme decentrale energie-infrastructuur brengt producenten van zon- en windenergie, waterstof en warmte samen, waardoor er een betrouwbaar aanbod ontstaat. Een directe koppeling tussen opwek en verbruik in combinatie met opslag, zorgt voor een efficiënt systeem. Energy hubs zijn bij uitstek geschikt op plekken met een complexe energievraag, zoals bedrijventerreinen, industriegebieden, tankstations, verzorgingsplaatsen en locaties met een behoefte aan laadinfrastructuren. Partners zijn: Provincie, Gemeenten, Netbeheerders en bedrijven (vraag en aanbod).

BIJLAGE 2 - Afwegingskader: 6 criteria

Aansluiting op politieke visie	Effectiviteit / Impact voor de burger	Financierbaarheid en SIS 3.0	Haalbaarheid korte termijn doelstellingen	Complementair met bestaande programma's	Uitvoeringsrisico's
Aansluiting op de genoemde uitgangspunten voor de PEM?	Wordt het doel en de doelgroep bereikt? Structurele impact?	Wat gaat het kosten? Pakt de markt het project zelf op? Mogelijkheden voor cofinanciering? Is er sprake van een duurzaam bedrijfsmodel (potentie revolverend?)	Realiseert het instrument tastbare resultaten op relatief korte termijn? Is het instrument schaalbaar op lange termijn?	Is het instrument complementair aan bestaande initiatieven / in ontwikkeling? Past het bij de rol van de Provincie / bevordert het regionale samenwerking?	Wat zijn uitvoeringsrisico's en in welke mate kunnen deze gemitigeerd worden teneinde de gewenste resultaten te behalen?

Provincie Limburg

Gouvernement Maastricht
Limburglaan 10
6229 GA Randwyck - Maastricht
Postbus 5700
6202 MA Maastricht

© 2024